

PRITARTA

Kauno rajono savivaldybės administracijos
direktoriaus 2023 m. balandžio 19 d. įsakymu
Nr. ĮS-1284

PRITARTA

Kauno r. Karmėlavos lopšelio-darželio „Žilvitis“
tarybos 2023 m. sausio 24 d. prot. Nr. 1

Žilvitis
KARMĖLAVOS LOPŠELIS - DARŽELIS

**IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA
„PO ŽILVIČIO ŠAKELE“**

Karmėlava

2023

TURINYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS	3
1.1. Informacija apie švietimo teikėją	3
1.2. Vaikai ir jų poreikiai	3
1.3. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas	5
1.4. Regiono ir švietimo teikėjo savitumas	6
1.5. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai.....	8
1.6. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą.....	9
II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI	10
III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI	11
IV. TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS	12
4.1. Sveikatos saugojimo kompetencija	14
4.2. Socialinė kompetencija	17
4.3. Komunikavimo kompetencija	20
4.5. Pažinimo kompetencija	24
4.6. Meninė kompetencija	27
4.7. Mokėjimo mokytis kompetencija	30
V. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS	32
VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI	34
PRIEDAI	35

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Informacija apie švietimo teikėją

Švietimo teikėjo pavadinimas: Kauno r. Karmėlavos lopšelis-darželis „Žilvitis“ (toliau – Darželis)

Teisinė forma: Kauno r. savivaldybės biudžetinė įstaiga

Grupė: ikimokyklinio ugdymo mokykla.

Tipas – lopšelis-darželis.

Pagal nuostatus Steigėjas - Kauno rajono savivaldybė.

Adresas: Vilniaus g. 71, Kauno r. Karmėlava, LT -54449

Telefonas: (837) 399 309

Interneto svetainė: www.zilvitis.lt

El. paštas: zilvitiskarmelava@gmail.com

Karmėlavos lopšelis - darželis „Žilvitis“:

- Teikia kokybišką, atitinkantį vaiko poreikius, ikimokyklinį ugdymą.
- Sudaro lygias ugdymo(si) galimybes kiekvienam mokiniui.
- Garantuoja informacinę, socialinę, pedagoginę, švietimo pagalbą mokiniui.
- Teikia pedagoginę pagalbą specialiųjų poreikių vaikams, juos integruojant į ugdymo procesą.
- Užtikrina sveikas ir saugias ugdymosi erdves, padeda saugoti ir stiprinti sveikatą.
- Organizuoja visapusišką vaiko asmenybės ugdymą plėtoja gyvenimui ir sėkmingam ugdymui(si) būtinas kompetencijas.
- Tenkina ugdytinių saviugdos ir saviraiškos poreikius ir vykdo prevencines programas.
- Pasiruošusi teikti švietimo pagalbą ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose auginančiai šeimai ir nelankantiems ugdymo įstaigos vaikams.

1.2. Vaikai ir jų poreikiai.

Ankstyvojo ikimokyklinio ugdymo grupėse ugdomi vaikai nuo 1,5 iki 3 metų, ikimokyklinio ugdymo grupėse – nuo 3 iki (5)6 metų. Į bendrojo ugdymo grupes integruojami ir specialiųjų ugdymosi poreikių vaikai. Vaikų poreikius išsiaiškiname vykdydami diskusijas, pokalbius-interviu. Ankstyvojo amžiaus vaikams labai svarbu yra saugumas, dėmesys, suaugusiojo bendravimas su vaiku, galimybė veikti su daiktais, žaisti. Mažylis tikrina aplinką, norėdamas sužinoti, ką jis gali, nori veikti

savarankiškai. Todėl būtina sudaryti saugią, džiugią atmosferą grupėje, bendrauti su kiekvienu vaiku individualiai, suteikti jam daugiau erdvės, laisvės, atsisakyti perdėtos globos, skatinti aktyvumą.

3 - 4 metų vaikas pradeda suvokti turįs savo norų, jausmų, minčių pasaulį, todėl siekia dar didesnio savarankiškumo, nori „būti kaip suaugęs“, žaisti kartu su bendraamžiais, judėti. Mokytojas turėtų nevaržyti vaiko iniciatyvos, skatinti, stebėti ir teigiamai įvertinti kiekvieno vaiko gebėjimus, žadindamas vaiko pasididžiavimą tuo, ką jis sugeba atlikti.

5 - 6 metų vaikai nori pažinti, kurti, eksperimentuoti ir pan. Vis svarbesnis atsiranda bendravimo, priklausymo grupei poreikis. Dauguma vaikų mėgsta žaisti kompiuterinius žaidimus. ikimokyklinio ugdymo mokytojas turėtų domėtis, kas jaudina kiekvieną vaiką, rasti laiko su kiekvienu pasikalbėti.

Vaikams svarbiausia:

➤ vaiko norus suprantantis, maloniai bendraujantis ikimokyklinio ugdymo mokytojas, pasiūlantis įdomios veiklos, tačiau nenurodinėjantis, ką jie turi veikti;

➤ galimybė kartu žaisti su draugais, vaikų draugystės skatinimas ir rėmimas;

➤ pakankamai laisvės savo sumanymams įgyvendinti;

➤ galimybė naudotis šiuolaikiniais technologiniais žaislais, kompiuteriais;

➤ kuo įvairesnė veikla patalpose ir lauke;

➤ galimybė būti išklausytiems; išreikšti savo nuomonę, kuri pripažįstama ir vertinama.

Rengiant Darželio ikimokyklinio ugdymo programą „Po Žilvičio šakele“ pirmiausia orientavomės į svarbiausias ugdytinas vaiko asmenybės savybes, atitinkamo amžiaus tarpsnio vaikų raidos dėsninumus, vaikų poreikius bei gebėjimus. Svarbiausias ugdymo dalyvis inicijuojantis pačią ugdymosi sąveiką – sveikas, saugus, pasitikintis savimi, orus, kūrybingas, bendraujantis, tyrinėjantis ir smalsus vaikas, siekiantis veikimo įvairovės bei reflektuojantis kartu su bendraamžiais ir suaugusiais. Remiantis Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, kiekvienas vaikas pripažįstamas kaip unikali, besikeičianti, aktyvi individualybė. Jis žaidžia, kaupia patirtį, greitai mokosi, turi savitą pasaulio matymą, kuria savo vertybes. Ikimokyklinio ugdymo grupėse puoselėjamas vaiko orumas, pripažįstama vaiko nuomonė, jo teisė rinktis, spręsti, tartis. Kasdienis vaikų gyvenimas darželyje pripažįstamas kaip neatsiejama ugdymo turinio dalis. Jis pritaikytas vaikui, įdomus, turiningas, grindžiamas pozityviu bendravimu ir bendradarbiavimu, padedantis vaikui augti. Vaikas ugdomi bet kuriuo dienos metu – žaisdamas, dalyvaudamas ikimokyklinio ugdymo mokytojo inicijuotoje ar organizuojamoje veikloje, atlikdamas buitines darbus.

Laikomasi nuostatos, kad kiekvienas vaikas pažangos link juda savo tempu, pagal individualias galimybes.

Nuolat tenkinami vaiko poreikiai būti sveikam, saugiam, daug žaisti, sportuoti, keliauti. Šiems poreikiams tenkinti išnaudojamos ne tik grupių patalpos, bet ir kitos erdvės: sporto salė, relaksacinė poilsio zona, STEAM lauko laboratorija, kiemo sporto ir žaidimų aikštelės, miestelio aplinka.

Darželyje tenkinami gabių vaikų ugdymosi poreikiai: poreikis būti pripažintam ir pastebėtam, poreikis bendrauti su kitais panašių gebėjimų ir interesų vaikais. Išsiaiškinamos sritys, kuriuose ugdytinių pasiekimai geresni nei daugumos bendraamžių, atsižvelgus į tai, numatomi tolesni ugdymo uždaviniai, sudėtingesni nei kitiems grupės vaikams. Ugdytiniai turi galimybę tobulinti savo gebėjimus ir talentus dalyvaudami įvairiuose respublikiniuose, rajoniniuose, įstaigos organizuojamuose konkursuose, viktorinose, sportinėse varžybose, šventiniuose koncertuose.

Darželyje draugiškai priimamas ir pripažįstamas kiekvienas vaikas – įvairių gebėjimų, tautybės, iš skirtingo socialinio statuso šeimų ir kt. Ugdymas vyksta savitarpio pagarba, bendravimo ir bendradarbiavimo kultūra grįstoje aplinkoje.

Programa remiasi humanistiniu požiūriu į vaiką ir vaikystę. Visų mūsų darbų esmė ir tikslas – vaikas. Jis – ugdymo centre, jo asmenybė pripažįstama besąlygiškai. Vaikas ateina į mūsų pasaulį ir turi surasti savo vietą jame. Mūsų uždavinys – neleisti užgesti tam, ką atsineša vaikai.

1.3. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas.

Mokytojų profesionalumas – pagrindinė kokybiško ikimokyklinio ugdymo sąlyga, atspindinti mokytojų darbo prioritetus (žr. 1 pav.). Darželyje su ikimokyklinio amžiaus vaikais dirbantys kvalifikuoti ikimokyklinio ugdymo mokytojai, meninio ugdymo mokytoja bei pagalbos vaikui specialistai (logopedas, psichologas) turi aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą, integruoto ugdymo bei komandinio darbo praktiką, pozityviai žiūrintys į kiekvieną vaiką, nuolat besimokantys, atviri naujovėms ir atradimams, gebantys ugdyti šiuolaikinio vaiko kompetencijas. Ikimokyklinio ugdymo mokytojos sprendimus dėl vaikų ugdymosi rezultatų, turinio ir jo organizavimo, vaikų pasiekimų vertinimo priima kartu su tėvais (globėjais), kitais ugdymo įstaigos mokytojais ir specialistais.

Meninio ugdymo mokytojas, padeda plėtoti meninės kūrybos galias, patirti kūrybos džiaugsmą.

Logopedas teikia specialiąją pedagoginę pagalbą vaikams, turintiems kalbos ir kalbėjimo sutrikimų, vertina vaikų kalbos raidos ypatumus, nustato kalbos ir kalbėjimo sutrikimus, teikia siūlymus.

Psichologas rūpinasi vaikų psichine sveikata ir reikalingų psichologinių ugdymo sąlygų sudarymu, stebi vaiko elgesį natūralioje aplinkoje (grupėje), dirba su emocijų, elgesio, bendravimo sunkumų bei kitų sutrikimų turinčiais vaikais, konsultuoja tėvus (globėjus), mokytojus vaiko psichologijos klausimais, teikia žodines (rašytines) rekomendacijas dėl vaikų ugdymo. Vykdo tėvų (globėjų) ir mokytojų psichologinį švietimą. Veda pažintinių procesų ir socialinių įgūdžių stiprinimo grupinius užsiėmimus vaikams.

Darželyje veikia Vaiko gerovės komisija, kuri atlieka pradinį vaiko specialiųjų poreikių vertinimą, bendradarbiaudama su specialistų komanda ir tėvais (globėjais) aptaria ir sudaro individualius pagalbos vaikui planus, programas, teikia konsultacijas, rekomendacijas ugdytinių tėvams, (globėjams) dirbantiems mokytojams.

Mokytojams svarbu:

1 pav. Mokytojų darbo prioritetai

1.4. Regiono ir švietimo teikėjo savitumas.

Darželis įsikūręs, tarp Kauno ir Jonavos. Šalia darželio yra Karmėlavos B. Buračo gimnazija, Kauno oro uostas, kuriame įstaigos vaikai lankosi pažintiniais tikslais. Darželio socialiniai partneriai yra: Kauno r. Karmėlavos B. Buračo gimnazija, Ramučių kultūros centras, Kauno rajono savivaldybės viešoji biblioteka Karmėlavos filialas, policijos nuovada, Karmėlavos ambulatorija.

Darželis yra Kauno r. savivaldybės biudžetinė ikimokyklinio vaikų ugdymo institucija. Ji savo veiklą grindžia Vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos Švietimo ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Švietimo ir mokslo ministerijos norminiais aktais, įstaigos nuostatais, ikimokyklinio ugdymo programa. Į ugdymo procesą integruojamos: „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa“, Vilnius, ŠMM, 2006 m.; vaikų socialinių įgūdžių ugdymo programa „Kimochi“, STEAM schol label programa, Švietimo ir kultūros GD Mokymosi visą gyvenimą programa, Sveikos mitybos standartas.

Taikomi R. Emilia metodikos elementai: grupėse vaikai žaidžia su šviesos dėžutėmis, įrengta kūrybinių tyrinėjimų erdvė su šviesos stalu, eksperimentinei, tiriamajai veiklai.

Didelis dėmesys skiriamas edukacinių erdvių kūrimui bei modernizavimui: turime relaksacinę poilsio zoną, knygelių skaitymo erdvę, logopedo kabinetą.

Darželio kieme įrengtos žaidimų aikštelės, laipiojimo zonos, sporto aikštynas: krepšinio aikštė, „Basakojų takas“, „Saugaus eismo gatvė“, gamtosauginė erdvė „Mes auginame“, kur įrengtas šiltnamis ir pakeliamos lysvės. STEAM laboratorija kupole. Nuo 2002 metų įstaiga įtraukta į Kauno r. sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą. Vietos bendruomenė propaguoja sveikos gyvensenos principus ir juos taiko ugdomojoje veikloje.

Siekiant, kad ugdomoji veikla būtų efektyvesnė, patrauklesnė, organizuojamos netradicinio ugdymosi dienos, vaikų pažintinių ir saviraiškos poreikių tenkinimui panaudojamos netradicinės aplinkos. Mokytojai kasmet rengia ir įgyvendina projektus, kartu su vaikais dalyvauja miesto, socialinių partnerių inicijuotuose renginiuose, konkursuose.

Tėvai (globėjai) įsijungia į ugdymo procesą vykdant darželio bendruomenės projektus, organizuojant atvirų durų savaites, akcijas, išvykas ir ekskursijas, aktyviai dalyvauja savanoriškoje veikloje, mokytojų organizuojamose kūrybinėse dirbtuvėse tėvams (globėjams) ir vaikams.

Siekdami ekologinio ugdymo, darželyje vykdome švietėjišką veiklą, dalyvaujame gamtosauginiuose projektuose ir akcijose. Įstaiga jau ne vienerius metus dalyvauja respublikiniuose projektuose: Lietuvos ekologinis projektas „Mes rūšiuojam“ (koordinuoja Gamintojų ir Importuotojų Asociacija, VŠĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“, UAB „Atliekų tvarkymo centras“), Pilietiškumo projektas „Darom“ (koordinuoja VŠĮ „Darom 2009“), Respublikinis ekologinis konkursas „Mano žalioji palangė“ (organizuoja Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras ir Vilniaus universiteto botanikos sodas). Darželio mokytojai vykdo gamtosauginius grupių projektus.

Darželio gyvenimo, veiklos ciklas susijęs su metų sezoniškumu, kalendorinėmis šventėmis, artima aplinka, vietovės išskirtinumu. Etnokultūros temos integruojamos į ikimokyklinio ugdymo(si) programas. Etninės temos ar jų elementai, medžiaga panaudojama pažintinėje, meninėje, kūrybinėje, žaidybinėje, komunikacinėje, darbinėje, vaidybinėje veikloje.

Darželyje vadovaujamosi holistinio ir humanistinio ugdymo samprata: meilė, tolerancija ir pagarba kiekvienam vaikui, vyksta saugaus, sveiko ir laimingo vaiko prigimtinių savybių puoselėjimas, įsiklausymas į tėvų (globėjų) – ugdytojų poreikius.

Darželyje yra atvira, nuoširdi, betarpiškai bendraujanti ir bendradarbiaujanti bendruomenė.

1.5. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai.

Vaikų ir tėvų (globėjų) poreikius geriausiai iliustruoja humanistinių, demokratinių, etnokultūrinių ugdymo teorijų sintezė (žr. 1 lentelė).

Siekiama:

1 lentelė. Humanistinių, demokratinių, etnokultūrinių ugdymo teorijų sintezė

Kiekviena šeima, leisdama vaiką į darželį, nori, jog būtų derinami šeimos ir darželio interesai, būtų pateisinti jos siekiai bei lūkesčiai, t. y., kad ugdymas remtųsi šeimos kultūra, tradicijomis. Tėvai (globėjai) tikisi, kad vaikai darželyje įgis savarankiškumo, bus saugūs, mylimi ir gerbiami, auklėjami

tautiškumo dvasia, tinkamai parengti mokyklai. Darželio kolektyvas stengiasi formuoti partnerystės santykius bei tarpusavio supratimą su ugdytinių šeimomis. Kuriant santykius su vaikų tėvais (globėjais) bandome puoselėti partneriškus santykius. Tėvams (globėjams) ir mokytojams kartu daug lengviau spręsti problemas. Šeima ir ikimokyklinė įstaiga turi kartu rasti vieningą vaikų auklėjimo kryptį, atitinkančią ikimokyklinės įstaigos reikalavimus ir individualias vaiko ypatybes. Bendraujant su šeima darželio bendruomenė siekia abipusio atvirumo, pažinimo, supratimo. Už vaiko ugdymą turi būti atsakingi ir tėvai (globėjai) ir mokytojai. Visų mūsų atsakomybė turėtų būti abipusė t. y. darželis ir šeima tampa ugdymo proceso partneriai.

1.6. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą.

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą programoje apibrėžtas ieškant išvalgų klasikiniėje ir šiuolaikinėje filosofijoje, kuri apibrėžia kaip suvokti ir integruoti vertybiškai pozityvų ugdymą. Įstaigos pedagogai vadovaujasi šiuolaikine ugdymo filosofija: vaiko ugdymas – jo prigimtinių poreikių tenkinimas ir kompetencijų plėtotė per kūrybišką vaiko ir pedagogo sąveiką, sėkmingai modeliuojant ir veiksmingai įgyvendinant vaikų ugdymo turinį. Darželyje įgyvendinamos humanistinės filosofijos idėjos. Humanistinė filosofija kviečia ugdymą orientuoti į vaiką, padėti jam išreikšti save ir tapti doru ir garbingu žmogumi. Vaikai pažįsta save ir supantį pasaulį: atranda santykius su savimi, kitais žmonėmis, gamta, etniniu paveldu, visuomene. Humanistinės filosofijos atstovai siūlo sudaryti tokias sąlygas, kad ugdantis nebūtų bijomasi klysti. Ugdytojas nėra tik informacijos skleidėjas, bet, turėdamas daugiau žinių ir didesnę patirtį, padeda ugdytiniams ugdytis patiems. Mums artimos ir Vakarų Europos šalių teoretikų pedagoginės idėjos, kaip F. Frebelio (žaidimas – pagrindinis ugdymo metodas), O. Dekrolio (gamtos ir natūralios aplinkos įtaka vaiko ugdymui). Šiandieninėje sampratoje ikimokyklinis ugdymas tai ne siauras dalykinis vaiko mokymas skaityti, rašyti, skaičiuoti, o visų jo fizinių ir psichinių galių plėtotė bei puoselėjimas, pozityvios socialinės ir emocinės patirties įgijimas, pažinimo motyvacijos žadinimas, kūrybiškumo skatinimas. Lietuvos Respublikos švietimą bei ikimokyklinio ugdymo institucijų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose pabrėžiama, kad ikimokyklinis ugdymas turi puoselėti visas vaiko galias (intelektines, emocines, fizines), lemiančias asmenybės brandą ir socializacijos sėkmę, skatinti vaiko savarankiškumą, iniciatyvą, kūrybiškumą, atskleisti ir ugdyti įvairius gebėjimus, puoselėti individualybę, užtikrinti ikimokyklinio ugdymo tęstinumą. Įstaiga laikosi nuostatos garantuoti vaiko teisę aktyviai veikti, reikšti savo nuomonę, siūlyti savo idėjas ir sumanymus, kaip teigiama Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje (ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983 (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijoje (patvirtinta LR Seimo 2003m.).

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ugdymo principai – pagrindinės idėjos, esminiai reikalavimai, padedantys realizuoti ugdymo procesą. Principais vadovaujamosi iškeliant uždavinius, parenkant ugdymo turinį, metodus, priemones, kuriant aplinką ir prognozuojant ugdymo procesą.

Nenukrypstant nuo valstybės numatytos ikimokyklinio ugdymo krypties, pagrįstos visapusiškumo, integralumo, individualizavimo principais, įstaigos ugdymo turinys sudarytas remiantis šiais principais:

- **Humaniškumo** (vaikas - vertybė, ugdomas būti savarankišku, doru ir garbingu, gebančiu atsakyti už savo pasirinkimą ar poelgius.);
 - **Demokratiškumo** (vaikas ugdomas kritinio mąstymo, tolerantiškumo, iniciatyvumo, gebėjimo bendrauti su kitais dvasioje.);
 - **Tautiškumo** (ugdomas savo krašto patriotas, vertinantis savo krašto tradicijas ir kultūrą, gerbiantis gamtą ir gyvybę, mylintis Tėvynę ir besirūpinantis savo tapatybės išsaugojimu.);
 - **Prieinamumo** (ugdymo turinys sudarytas, atsižvelgiant į vaikų amžių, patirtį, jo gebėjimus ir galimybes, fizines ir dvasines savybes, raiškos būdus, individualius poreikius ir polinkius. Daug dėmesio skiriama ugdytojų ir ugdytinių veiksena, kurią pasirenka patys vaikai. Ugdymo turinys pritaikytas skirtingoje socialinėje aplinkoje augančiam vaikui. Vaikams suteikiamos galimybės bendrauti su suaugusiais ir bendraamžiais, įgyti pasitikėjimo savimi.);
 - **Integralumo** (ugdymo turinys glaudžiai siejamas su artimiausia vaiko aplinka, socialiniais kultūriniais jos pokyčiais; siekiama, kad vaiko ugdymo patirtys jam būtų prasmingos, aktualios ir įdomios);
 - **Sveikatingumo** (laiduoti sveiką saugią ugdymosi aplinką, ugdyti nuostatą savarankiškai laikytis asmens higienos, aktyvios veiklos, poilsio ir maitinimosi ritmo, pratinti saugoti savo ir kitų fizinę bei psichinę sveikatą, švarinti aplinką, saugiai jaustis ir elgtis artimiausioje aplinkoje);
 - **Patirtinio ugdymo** (pagrindinį vaidmenį atlieka asmeninė patirtis, mokymosi proceso, pažangos ir pasiekimų refleksija);
 - **Inovatyvumo** (įstaigos bendruomenės gyvenime priimamos, kuriamos STEAM gebėjimų ugdymo idėjos, metodai, siekiant įgyvendinti ugdymo tikslus);
 - **Konfidencialumo** (darželio veiklos informavimo bendruomenei ir/ar visuomenei tikslu – ugdytinių sukurtas kūrybinis darbas, kur užfiksuotas vaiko vardas, pavardė, gimimo data, grupė, apie
-

ugdytinių veiklą sukurta filmuota medžiaga ir/ar nuotraukos, kur užfiksuotas ugdytinis, viešinami tik esant tėvų (globėjų) raštiškam sutikimui);

- **Atsinaujinimo** (ieškome inovatyvių ugdymo(si) metodų ir būdų, taikyti juos ugdymo procese; skatiname IKT diegimo naujoves, sudarant palankias sąlygas vaiko kūrybinei raiškai ir iniciatyvai, teigiamoms emocijoms);

Šių principų laikomasi planuojant ugdymo turinį, parenkant metodus ir priemones, kuriant ugdymo aplinką, organizuojant ugdymo procesą, numatant pedagoginės sąveikos būdus, bendradarbiavimo su tėvais (globėjais), vietos bendruomene ir socialiniais partneriais.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas: Atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, vadovaujantis raidos dėsningumais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiaisiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

Siekti, kad vaikas:

- Plėtotų individualias fizines, socialines, pažinimo, kalbos ir bendravimo, kūrybines galias, pažintų ir išreikštų save.
- Pozityviai bendrautų ir bendradarbiautų su suaugusiaisiais ir vaikais, mokytųsi spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes.
- Aktyviai dalyvautų ir kūrybiškai išreikštų save šeimos, ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime.
- Mokytųsi pažinti ir veikti: žaistų, keltų klausimus, tyrinėtų, rinktųsi veiklos būdus ir priemones, samprotautų apie tai, ko išmoko, numatytų tolesnės veiklos žingsnius.

IV. TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Darželio programos „Po Žilvičio šakele“ turinys orientuotas į vaiko kompetencijų ugdymą, reikalingą tolesniam vaiko asmenybės ugdymui(si). Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. IX – 1569 (Žin., 2003, Nr. 52-2316) bendrose nuostatose teigiama, kad „vaikas turi jaustis visaverte asmenybe, kad ir kokio amžiaus būtų, plėtoti savo socialinius tarpasmeninius santykius ir pasitikėjimą“. Programoje numatytų tikslų ir uždavinių įgyvendinimas sudaro galimybes ugdyti savarankišką, aktyvią ir kūrybingą

asmenybę. Institucijoje taikoma integruoto ugdymo sistema, kuri teikia optimalias sąlygas ikimokyklinio ugdymo tikslų realizavimui, laikantis pagrindinių švietimo reformos principų, keičiant požiūrį į vaikų ugdymą.

Ikimokyklinio ugdymo programa „Po Žilvičio šakele“ orientuota į visuminį vaiko ugdymą, sėkmingą vaiko asmenybės brandinimą, ugdymosi pažangą bei gerus pasiekimus aštuoniolikoje ugdymo(si) pasiekimo sričių: kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai, fizinis aktyvumas, emocijų suvokimas ir raiška, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, santykiai su suaugusiais, santykiai su bendraamžiais, sakytinė kalba, rašytinė kalba, aplinkos pažinimas, skaičiavimas ir matavimas, meninė raiška, estetinis suvokimas, iniciatyvumas ir atkaklumas, tyrinėjimas, problemų sprendimas, kūrybiškumas, mokėjimas mokytis. Šios ugdymo(si) pasiekimų sritys jungiamos per kompetencijas (socialinę, sveikatos saugojimo, komunikavimo, pažinimo, mokėjimo mokytis ir meninę) pagal tai, kokį vaiką siekiame išugdyti – sveiką ir saugų; pasitikintį savimi ir orų; bendraujantį; smalsų ir tyrinėjantį; kuriantį. Išskirtos kompetencijos sudaro ikimokyklinio ugdymo(si) turinio pagrindą, yra glaudžiai tarpusavyje susijusios ir iš dalies persipina. Vienos vaiko ugdymo(si) pasiekimų srities vertybinė nuostata ir esminis gebėjimas yra kelių kompetencijų struktūroje. Sričių visuma laiduoja sėkmingą vaiko asmenybės ugdymąsi.

Ikimokyklinio ugdymo(si) programos turinys orientuotas į ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikų galimybes ir jų augimą. Turinyje atspindi, kokias vertybines nuostatas, esminius gebėjimus, žinias ir gyvenimišką patirtį ikimokykliniame amžiuje įgyja veikdamas (žaisdamas, judėdamas, bendraudamas, pažindamas bei kurdamas), numatytos vaikų veiksenos, ugdymo(si) gairės bei siūlomos idėjos, ugdymo priemonės ir aplinka. Sudarant ugdymo turinį siekiama integraliai ugdyti vaikų gebėjimus, įgūdžius, vertybines nuostatas kasdieninės veiklos metu, atsižvelgiant į vaiko amžiaus tarpsnio ypatumus, vaiko poreikius, galimybes - pagrindine veikla įvardijant žaidimą. Žaidimas, kaip vyraujanti vaikų socialinės, sveikatos saugojimo, pažinimo, komunikavimo, meninės kompetencijų veikla, padeda išbandyti įvairius veikimo būdus, pajusti prasmingą ryšį su suaugusiais, suprasti ir perimti jų tradicijas, įgyti gyvenimo patyrimo, tyrinėti, atrasti, lavinti vaizduotę, eiti nuo nepažįstamo prie naujo, nusiteikti kūrybinei raiškai, vaizduotei, naujam patyrimui. Organizuojant ugdymąsi procesą stengiamasi užtikrinti ugdytinių interesų bei poreikių plėtojimąsi, naujų atsiradimą, garantuoti vaikams galimybę rinktis veiklą pagal interesus, poreikius bei užtikrinti konkrečiam amžiaus tarpsniui svarbių gebėjimų nuoseklų ugdymąsi.

Siekiant numatytų ugdymo(si) tikslų taikomi įvairūs, į vaiką orientuoto aktyvaus ugdymo metodai:

- **Žaidimas** (pagrindinė veikla pažinti save ir aplinkinius, supančią aplinką, tenkinti savo svarbiausius poreikius, lavinti protinius gebėjimus).
 - **Spontaniškas ugdymas** (atsižvelgiama į vaikų siūlymus ir idėjas. Vaiko spontaniška veikla gerbiama ir laikoma vertinga patirtimi, ugdymui panaudojamos netikėtos situacijos).
 - **Kūryba** (skatinama savitai ir priimtinais būdais išreikšti save, interpretuoti, kurti, atrasti, įgyvendinti idėjas. Kuriama reikiama aplinka, aprūpinama priemonėmis).
 - **STEAM metodo elementai** (siekiama sukurti inovatyvią ugdymo aplinką, kurioje būtų tikslingai ugdomi inžinerijos, skaitmeninio raštingumo, gamtos, menų, technologijų ir matematiniai gebėjimai).
 - **Projektas** (teorinė – praktinė veikla, plėtojanti turimą patirtį ir kompetencijas).
 - **Stebėjimas, eksperimentas** (pagilina ugdytinių žinias, ugdo gebėjimą pritaikyti jas, aiškinant natūralius procesus ir reiškinius, skatina žingeidumą ir savarankiškumą).
 - **Diskusijos** (problemos, reiškinio aptarimas, minčių, idėjų išsakymas, išklausant kito nuomonę, konfliktų sprendimas. Sudaroma galimybė vaikui spręsti visus su juo susijusius gyvenimo klausimus: aplinkos kūrimo, veiklos planavimo. Mokytojas įsiklauso į vaiko mintis, kartu su vaiku mąsto ir sprendžia įvairias problemas, aiškinasi reiškinius, jų esmę ir kt.).
 - **Interpretacija** (skatinama vaiko saviraiška, padedama jam atsiskleisti, „pabėgti“ nuo tikrovės apribojimų, susitapatinti su personažu, vaidinti išgalvotas įvairias situacijas).
 - **Ekskursijos, išvykos** (organizuojamos ekskursijos, išvykos į muziejus, įžymias vietas, vaikai dalyvauja edukacinėse programose).
 - **Sportinės veiklos metodai** (futboliukas, krepšinis, estafetė, varžybos, komandiniai žaidimai, fiziniai pratimai).
 - **Probleminis mąstymas** (vaikai mokomi atsirinkti, rūšiuoti daiktus, pagal vieną ar kelis požymius, sutarti su kitais, priimti teisingus sprendimus).
 - **Regio Emilia metodo elementai** (meninė veikla prie šviesos ir smėlio stalo, kūrybinėse dirbtuvėlėse, eksperimentavimas su šviesomis ir spalvomis ir kt.).
 - **IT taikymas ugdymo procese** (vaizdo medžiagos stebėjimas ir analizavimas, kompiuterinių programų ir žaidimų, naudojimas).
- Ugdymo priemonės.** Siekiame, kad ugdymo priemonės:
- Tenkintų vaiko poreikį žaisti, bendrauti, bendradarbiauti;
 - Skatintų norą puoselėti ir saugoti savo ir kitų sveikatą;
-

- Ugdytų vaiko savarankiškumą, saviraišką ir skatintų kūrybiškumą;
- Lavintų intelektines vaiko galias;
- Sudarytų sąlygas plėtotis vaiko kultūrai, poreikiams, pomėgiams, interesams;
- Tenkintų vaiko poreikį judėti;
- Sietūsi su vaiko patirtimi ir kasdieniu jo gyvenimu.

4.1. SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA

SIEKTINA KOMPETENCIJA (VERTYBINĖS NUOSTATOS, GEBĖJIMAI, ŽINIOS IR PATIRTIS)	1,5 – (5) 6 METŲ VAIKŲ VEIKLOS GAIRĖS
<p><u>Fizinis aktyvumas</u></p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus .</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja ☐ koordinuotai, išlaiko pusiausvyrą, eidamas, bėgdamas, šliauždamas, ropodamas, lipdamas, šokinėdamas; ☐ spontaniškai ir tikslingai, atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika. <p><u>Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai</u></p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> Noriai ugdomi sveikam kasdieniniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi; ☐ saugo savo sveikatą ir saugiai 	<p>PROJEKTAS/IDĖJA „AŠ SVEIKAS“</p> <p style="text-align: center;">1. <u>Žingsnis</u></p> <p>Mokosi: Sėdėti, šliaužioti, ropoti pirmyn ir atgal. Savarankiškai valgyti ir gerti iš puodelio. Stovėti laikydamasis ar savarankiškai. Žingsniuoti laikydamasis, vedamas arba savarankiškai. Tikslingai siekti daikto. Suimti smulkų daiktą, perimti daiktus iš vienos rankos į kitą.</p> <p style="text-align: center;">2. <u>Žingsnis</u></p> <p>Suaugusiojo padedamam plautis ir šluostyti rankas. Kartais parodyti mimiką ar ženklais kada nori tuštintis ir šlapintis. Paprašytas padėti žaislą į nurodytą vietą. Savarankiškai atsistoti, atsitūpti, pasilenkti, eiti į priekį, šoną ir atgal. Eiti stumdamas ar tempdamas daiktą, atsisėdęs ant riedančio žaislo stumtis kojomis. Bėgti tiesiomis kojomis, padedamam lipti laiptais aukštyn, žemyn. Spirti, ridenti ir mesti kamuolį laikydamas pusiausvyrą. Ploti rankomis, pasukti riešą, apversti plaštaką delnu žemyn, aukštyn Paimti daiktą iš viršaus apimdamas jį pirštais, išmesti daiktus iš rankos atleisdamas pirštus.</p> <p style="text-align: center;">3. <u>Žingsnis</u></p> <p>Pasakyti, ko nori ir ko nenori valgyti. Pradėti naudoti stalo įrankius. Savarankiškai valgyti ir gerti. Geriau derinti akies-rankos, abiejų rankų ir kojų judesius.</p>

<p>elgiasi aplinkoje.</p>	<p>Tiksliau konstruoti, verti, ridenti, mėtyti. Tiksliau skirtingu ritmu eiti ten, kur nori, pastovėti, apeiti ar peržengti kliūtis. Pastovėti ant vienos kojos, atsispirdamas abiem kojomis pašokti nuo žemės, nušokti nuo laiptelio. Lipti ir nulipti laiptais pakaitiniu žingsniu laikydamasis suaugusiojo rankos ar turėklų. Bėgti keisdamas kryptį, spirti kamuolį.</p> <p style="text-align: center;"><i>4. Žingsnis</i></p> <p>Valgyti gana tvarkingai, priminus skalauti burną po valgio. Pasakyti, kodėl reikia plauti vaisius, daržoves uogas. Savarankiškai naudotis tualetu ir susitvarkyti juo pasinaudojus. Apsirengti ir nusirengti, apsiauti ir nusiauti šiek tiek padedant. Plauti, nusišluostyti rankas ir veidą. Susitvarkyti dalį žaislų, su kuriais žaidė. Pasakyti, kodėl negalima imti aštrių ir pavojingų daiktų (degtukų, vaistų ir kt.) Stovint ir sėdint atlikti įvairius judesius kojomis ir rankomis: pasistiebti, atsistoti ant kulnų, ant pirštų galų ir kt. Eiti ant pirštų galų, siaura linija, gimnastikos suoleliu, lipti laiptais aukštyn ir žemyn nesilaikydamas už turėklų. Šokinėti abiem ir ant vienos kojos, nušokti nuo paaukštinimo. Minti ir vairuoti triratuką, paspirtuką. Tiksliau atlikti judesius plaštaka, pirštais bei ranka (imti, atgnybti, suspausti dviem pirštais, kočioti tarp delnų, mojuoti, plasnoti). Pagauti ir mesti kamuolį ištiestomis rankomis.</p> <p style="text-align: center;"><i>5. Žingsnis</i></p> <p>Valgyti tvarkingai, taisyklingai naudoti stalo įrankius. Serviruoti ir tvarkyti stalą, vadovaujant suaugusiojo. Domėtis, koks maistas sveikas ir visavertis. Savarankiškai apsirengti ir nusirengti, apsiauti ir nusiauti batus. Tvarkyti žaislus ir veiklos vietą. Saugot save ir kitus žaisdamas ar ką nors veikdamas. Eiti pakaitiniu ir pristatomuoju žingsniu, pristatydamas pėda prie pėdos, aukštai keldamas kelius, judėdamas vingiais, atlikdamas judesius rankomis. Bėgioti vikriai, vingiais, greitėdamas, lėtėdamas, ant pirštų galų, išsisukinėdamas. Šokinėti abiem kojomis vietoje, judėdamas pirmyn, ant vienos kojos, mėgindamas peršokti kliūtį, laiptuoti lauko įrenginiais. Mesti kamuolį iš įvairių padėčių, gaudyti, mušinėti. Tiksliai atlikti sudėtingus judesius pirštais ir žirkklėmis (verti ant virvelės, segti sagas, dėlioti smulkią dėlionę, konstruoti</p>
---------------------------	---

	<p>lego kaladėlėmis).</p> <p style="text-align: center;"><i>6. Žingsnis</i></p> <p>Savarankiškai apsirengti ir nusirengti, apsiauti ir nusiauti. Plauti rankas, nusišluostyti rankas ir veidą. Valgyti tvarkingai, įvardyti maisto produktus. Pasakyti kuri maistą valgyti sveika, kuri reikia riboti. Suaugusiųjų padedamas pasirinkti drabužius ir avalynę pagal orą. Laikytis sutartų saugaus elgesio taisyklių. Įsiminti saugaus elgesio gatvėje, kur kreiptis iškilus pavojui, pasiklydus. Eiti ratu, poromis, atbulomis, šonu, ant pirštų galų, ant kulnų, aukštai keldamas kelius, suoleliu. Klausytis komandos. Bėgti ilgesnius atstumus, įkalnėn, nuokalnėn, keisdamas kryptį, gyvatėle. Šokinėti ant vienos kojos judėdamas pirmyn, šokti į tolį, į aukštį. Važiuoti dviračiu, apvažiuoti kliūtis, dalyvauti estafetėse. Atlikti sporto žaidimo elementus su kamuoliu, žaisti komandomis, derinti veiksmus. Tiksliau valdyti pieštuką bei žirkles. Rankos ir pirštų judesius atlikti vikriau, greičiau, kruopščiau, tiksliau.</p>
--	---

Priemonės sveikatos saugojimo kompetencijai ugdyti: dėlionės, plakatai, paveikslėliai, žmogaus kūno maketas; interaktyvios lentos; vaikams pritaikyti indai ir stalo įrankiai; priemonės varstymui, segiojimui, raišiojimui; kamuoliai, skirti šokuoti, suptis, supamieji žaislai; kamuoliukų baseinas, priemonės estafetėms, kliūtims; įvairūs treniruokliai (batutas ir kt.); šiurkštūs, grublėti kilimėliai, čiužiniai, įvairios minkštos porolono formos; jėgos ugdymo priemonės (kamuoliai, virvės, kelmeliai ir kt.); grūdinimosi priemonės (indai vandeniui ir kt.); riedantys žaislai (karučiai, automobiliai, traukiniai ir kt.); triračiai, riedučiai, paspirtukai, rogutės, slidės; audeklo atraižos, kaspiniai, skarelės, skraistės šokiui, kutai šokiui, elastingas popierius; pirštų, delnų, pėdų atspaudų darymo medžiagos (dažai, molis, smėlis ir kt.), kūno dažai; badmintonas; lankai, šokdynės, virvutės, kamuoliai, sviediniai, kėgliai; žaidimų aikštelės (čiuožynė, supynės, laipiojimo kopėtelės, sienelė, virvė, tunelis ir kt.); spyruoklinės supynės, šokiukai, sūpuoklės, palapinės; pusiausvyros priemonės (faktūrinės plytelės), sienelės, kopėtelės, laipynės, lindynės, kopimo sienelė, laipiojimo virvės, tilteliai, suoleliai ir jų komplektai (grupėms ir vaikų lauko žaidimų aikštelėms); priemonės žymėjimui (kūgiai, lazdos, žymekliai, formos ir pan.); stalo žaidimai, šachmatai, šaškės; kitos, sveikatos saugojimo kompetencijos ugdymui reikalingos priemonės.

4.2. SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

SIEKTINA KOMPETENCIJA (VERTYBINĖS NUOSTATOS, GEBĖJIMAI, ŽINIOS IR PATIRTIS)	1,5 – (5) 6 METŲ VAIKŲ VEIKLOS GAIRĖS
<p><u>Savivoka ir savigarba</u></p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> Save vertina teigiamai.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ supranta savo asmens tapatumą (aš esu, buvau, būsiu), pasako, kad yra berniukas/mergaitė; ☐ priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei; ☐ pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka; ☐ supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais. <p><u>Emocijų suvokimas ir raiška</u></p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ atpažįsta ir (bei) įvardina savo ir kitų emocijas ar jausmus, bei jų priežastis, bando į juos atsiliepti; ☐ įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda). <p><u>Savireguliacija ir savikontrolė</u></p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai; ☐ ilgesnį laiką sutelkia dėmesį klausymui, stebėjimui, veiklai; ☐ įsijaudinęs geba nusiraminti; 	<p>PROJEKTAS/IDĖJA „AŠ ORUS“</p> <p style="text-align: center;">1. <u>Žingsnis</u></p> <p>Mimika, kūno judesiais ir gestais išreikšti džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį. Nusiraminti kalbinamas, nešiojamas, supamas. Jausti savo kūno buvimą – apžiūrinėti, tyrinėti savo rankas, kojas, stebėti jų judėjimą. Šypsotis, krykštauti, kai aplinkiniai maloniai bendrauja su juo. Atpažinti juo besirūpinantį suaugusįjį, džiaugtis jį pamatęs, atsakyti jam kalbinamas, žaidinamas. Būti šalia kitų vaikų, juos liesti, mėgdžioti jų veido išraiška, veiksmus.</p> <p style="text-align: center;">2. <u>Žingsnis</u></p> <p>Džiaugtis, liūdėti, pyktį reikšti skirtingu intensyvumu. Atpažinti kito vaiko ar suaugusiojo džiaugsmo, liūdesio, pykčio emocijų išraiškas. Nusiraminti kalbinamas, nešiojamas, glaudžiamas, maitinamas, kai yra išsigandęs, užsigavęs ar išalkęs. Reaguoti į juo besirūpinančio suaugusiojo veido išraiška, balso intonacija, žodžius. Atpažinti savo kūno išorės vaizdinius: save neseniai darytuose nuotraukose, savo atvaizdą veidrodyje, pavadinti kelias kūno dalis. Parodyti prieraišumą prie juo besirūpinančio suaugusiojo. Stebėti ir mėgdžioti jo veiksmus, žodžius. Vykdyti jam suprantamus suaugusiojo prašymus, kreiptis į jį pagalbos. Žaisti greta kitų vaikų, stebėti jų veiklą. Jiems šypsotis, mėgdžioti jų veiksmus.</p> <p style="text-align: center;">3. <u>Žingsnis</u></p> <p>Pradėti atpažinti, ką jaučia, turėti savus emocijų raiškos būdus. Pradėti vartoti emocijų raiškos žodelius ir emocijų pavadinimus. Pastebėti kitų žmonių emocijų išraišką. Rodyti pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Geriau valdyti savo emocijų raišką ir veiksmus. Kalbėti su savimi žaisdamas, kontroliuoti savo elgesį. Išbandyti įvairius konfliktų sprendimo ar savo interesų gynimo būdus. Kalbėti pirmuoju asmeniu, savo „aš“ sieti su savo veikla ir daiktų turėjimu. Atskirti berniukus nuo mergaičių, pavadinti 5-6 kūno dalis.</p>

bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus.

Santykiai su suaugusiais

Vertybinė nuostata:

Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais.

Esminiai gebėjimai:

- pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdieninėje ir neįprastoje aplinkoje;
- mokosi iš suaugusių, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi;
- žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais.

Santykiai su bendraamžiais

Vertybinė nuostata:

Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.

Esminiai gebėjimai:

- supranta, kas yra gerai, kas blogai;
- draugauja bent su vienu vaiku arba su visais -supranta kitų norus, dalinasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda;
- padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.

Drąsiai veikti, rizikuoti, išbandyti ką nors naują, kai šalia yra juo besirūpinantys suaugusieji. Ramiai stebėti nepažįstamus žmones.

Žaisti greta bendraamžių, trumpai pažaisti su kitu vaiku. Bendrauti mimika, judesiais, veiksmais, dažniau kalbėtis su kitu vaiku.

Pakaitomis atlikti veiksmus su tuo pačiu žaislu.

4. Žingsnis

Jausti ir pavadinti pagrindines emocijas, reikšti jas mimika, balsu, veiksmais, poza.

Atpažinti kitų emocijas pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus. Tinkamai į jas reaguoti (paguosti, padėti).

Pradėti valdyti savo emocijų raiškos intensyvumą priklausomai nuo situacijos: nusiraminti kalbant apie tai, kas jį įskaudino, girdėti suaugusiojo komentarus.

Stengtis laikytis žaidimo taisyklių, nuolat primenant, laikytis grupėje numatytos tvarkos bei susitarimų.

Suprasti, kad turi nuo kitų atskirų savo norų, ketinimų ir jausmų.

Pasakyti, kaip jaučiasi, ko nori jis pats ir kaip jaučiasi kitas asmuo.

Pasakoti tėvams, ką veikė darželyje.

Grupėje jaustis saugus, pasitikėti grupės auklėtoja, bendradarbiauti su ja (kalbėtis, klausti, tartis). Paklaustas suaugusiojo pasakyti savo nuomonę.

Laikytis suaugusiųjų nustatytos tvarkos, priimti jų pagalbą, pasiūlymus bei vykdyti individualiai pasakytus prašymus.

Žaisti bendrus žaidimus su bendraamžiais.

Tartis dėl vaidmenų, siužeto, žaislų.

Žaidžiant mėgdžioti kitus vaikus, suprasti jų norus, suprasti kita kalba kalbančio vaiko sumanymus.

Tartis dėl vaidmenų, siužeto, žaislų.

Turėti vieną ar kelis nenuolatinius žaidimo partnerius.

5. Žingsnis

Atpažinti ir pavadinti savo jausmus ir įvardyti situacijas kuriose jie kilo.

Kalbėtis apie jausmus su kitais – pasakyti ar paklausti, kodėl pyksta, kodėl verkia.

Nusiraminti, atsipalaiduoti, klausantis muzikos, pabūti vienas, kalbėtis su kitais.

Jausmus reikšti mimika ir žodžiais dažniau nei veiksmais.

Laikytis grupėje numatytos tvarkos, susitarimų, taisyklių. Priminti kitiems elgesio taisykles.

Apibūdinti savo išvaizdą, pasakyti, kad suaugęs bus vyras (moteris), tėtis (mama).

Kalbėti apie savo šeimą, grupę.

	<p>Rodyti, prašyti, siūlyti, aiškinti, nurodinėti įtraukiant suaugusįjį į savo žaidimus.</p> <p>Priimti su veikla susijusius suaugusiojo pasiūlymus.</p> <p>Drąsiai bendrauti su mažiau pažįstamais ar nepažįstamais žmonėmis grupėje, salėje ar įstaigos kieme.</p> <p>Geranoriškai veikti su kitais vaikais, siūlyti savo sumanymus ir priimti kitų.</p> <p>Fantazuoti.</p> <p>Sėkmingai įsitraukti į vaikų grupę ir nuolat kartu žaisti.</p> <p style="text-align: center;"><i>6. Žingsnis</i></p> <p>Apibūdinti savo jausmus, pakomentuoti juos sukėlusias situacijas, kuriose jie kilo.</p> <p>Pastebėti nuskriaustą, nusiminusį ir geranoriškai jam padėti.</p> <p>Kalbėti apie tai, kas gali padėti pasijusti geriau, jei yra nusiminęs, piktas</p> <p>Taikyti įvairius nusiramino, atsipalaidavimo būdus.</p> <p>Ieškoti taikių išeičių, kad neskaudintų kitų.</p> <p>Valdyti savo pyktį, įniršį.</p> <p>Priimti dienos ritmo pasikeitimus. Suprasti susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą.</p> <p>Suvokti savo norus, jausmus, savybes, gebėjimus, šeimą, bendruomenę, Tėvynę.</p> <p>Suvokti save, kaip galinti daryti įtaką kitam ir atsargiai pasirinkti sprendimo būdus.</p> <p>Vertinti save ir savo gebėjimus teigiamai.</p> <p>Stebėti ir atpažinti kitų palankumo ir nepalankumo jam ženklus.</p> <p>Paaikškinti, kodėl negalima bendrauti su nepažįstamais žmonėmis, kai šalia nėra suaugusiojo.</p> <p>Žinoti į ką galima kreiptis pagalbos pasimetus, nutikus nelaimi.</p> <p>Rodyti iniciatyvą bendraujant ir bendradarbiaujant su kitais vaikais, palaikyti su jais gerus santykius, domėtis skirtumais tarp vaikų ir juos toleruoti.</p> <p>Diskutuoti, tartis, derėtis su kitais vaikais dėl žaidimų sumanymų ir veiklos.</p>
--	---

Priemonės socialinei kompetencijai ugdyti: ryto rato kilimėliai, pagalvėlės ugdymosi veiklai organizuoti; saugaus eismo ir elgesio, vaiko teisių kortelių rinkiniai; 18 nuotaikų kortelių rinkiniai; siužetiniai žaislai (lėlės, vežimėliai, baldai, indeliai, drabužiai, įvairių profesijų atributai); automobiliai, automobiliniai garažai, trasos, plovyklos; žaidimai poromis, didesnėmis grupelėmis (domino, loto, šaškės); atsipalaidavimo žaislai (minkšti, siužetiniai), sėdmaišiai; kompiuteriniai žaislai, kompiuteriniai filmai, CD vaikams, žaidimai; „Kimochi“ lėlės kitos, socialinės kompetencijos ugdymui reikalingos priemonės.

4.3. KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

<p>SIEKTINA KOMPETENCIJA (VERTYBINĖS NUOSTATOS, GEBĖJIMAI, ŽINIOS IR PATIRTIS)</p>	<p>1,5 – (5) 6 METŲ VAIKŲ VEIKLOS GAIRĖS</p>
<p><u>Sakytinė kalba</u></p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> Nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ klausosi ir supranta kitų kalbėjimą; ☐ kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreiškdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis; ☐ intuityviai junta kalbos grožį. <p><u>Rašytinė kalba</u></p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius; ☐ pradeda skaitinėti. 	<p>PROJEKTAS/IDĖJA „AŠ BENDRAUJANTIS“</p> <p style="text-align: center;">1. Žingsnis</p> <p><u>Klausymas.</u> Įdėmiai klausytis suaugusiojo. Skirti griežtą ir malonų kalbinančio suaugusiojo toną. Suprasti elementarius kalbinančiojo klausimus ir prašymus. Atpažinti artimiausios aplinkos garsus. Džiaugtis įvairiais garsais ir ritmais. Suprasti savo ir artimųjų vardus, artimiausios aplinkos daiktų ir reiškinių pavadinimus. Suprasti veiksmų pavadinimus, gebėti veiksmams atsakyti į klausimus.</p> <p><u>Kalbėjimas.</u> Komunikavimui vartoti įvairius garsus ir judesius. Čiauškėti, kartoti, mėgdžioti jam tariamus garsus ir skiemenis. Vartoti kelis trumpus žodelius objektams, veiksams įvardyti, norams išsakyti, palydėti juos judesiu.</p> <p><u>Skaitymas.</u> Vartinėti knygeles, žiūrinėti paveikslėlius. Palankiai reaguoti į knygelių skaitymą (vartymą) kartu su suaugusiais.</p> <p><u>Rašymas.</u> Stebėti rašančiuosius, domėtis įvairiomis rašymo priemonėmis, braukti jomis įvairias linijas.</p> <p style="text-align: center;">2. Žingsnis</p> <p><u>Klausymas.</u> Klausytis ir kalba, mimika, gestais reaguoti į suaugusiųjų ir vaikų kalbėjimą. Suprasti vaikų ir suaugusiųjų kalbą apie artimiausios aplinkos objektus, reiškinius, santykius, nesudėtingus trumpus tekstus: žaidimus, eilėraštkus, pasakas, pasakojimus, su dienosvarke susijusius paaiškinimus, prašymus, paprastus klausimus. Suprasti ir greitai išmokyti paprastų naujų žodžių. Išklaudyti ir suprasti du vienas po kito išsakomus prašymus, kvietimus.</p> <p><u>Kalbėjimas.</u> Noriai dalyvauti pokalbiuose. Mėgdžiojimu, žodelių pakartojimais, veiksmams, mimika ir pantomimika dalyvauti paprastuose žodiniuose žaidimuose. Dviejų trijų žodžių sakiniais kalbėti apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko, ko nori. Suaugusiojo padedamas kartoją girdėtus trumpus kūrinėlius.</p> <p><u>Skaitymas.</u> Vartyti knygeles, žiūrinėti paveikslėlius, piršteliu juos rodyti. Atpažinti mėgstamas knygeles, norėti, kad jas jam paskaitytų. Taisyklingai laikyti knygelę (kartais). Reaguoti į skaitomą tekstą. Kreipti dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius.</p>

Rašymas. Įvairiomis rašymo priemonėmis spontaniškai braukti popieriaus lape.

3. *Žingsnis*

Klausymas. Klausyti skaitomų ir pasakojamų kūrinėlių, naujų žodžių. Išklaudyti, suprasti ir reaguoti į kelis vienas paskui kitą sekančius prašymus, siūlymus, patarimus.

Kalbėjimas. Kalbėti 3 – 4 žodžių sakiniais ir klausinėti apie save, savo norus, poreikius, išgyvenimus. Pradėti mėgdžioti suaugusiųjų kalbėseną. Sakyti „ačiū“, „prašau“. Kalbėti ir klausinėti apie tai, ką matė ir girdėjo, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius, net jei jų dabar ir nemato. Domėtis laidomis, animaciniais filmais vaikams, kalbėti apie juos. Vienu ar keliais žodžiais atsakyti į elementarius klausimus. Kalbėti kelių žodžių sakiniais, žodžius derinti pagal giminę, skaičių, linksnį. Kartu su suaugusiuoju deklamuoti eilėraštkus, užbaigti žinomas pasakas, eilėraščius.

Skaitymas. Vartyti knygeles, dėmesį skiriant ne tik paveikslėliams, bet ir tekstui. Prašyti paskaityti. Gebėti sieti paveikslėlius su juose vaizduojamais konkrečiais daiktais, juos pavadinti. Pradėti pažinti aplinkoje esančius simbolius.

Rašymas. Įvairiomis rašymo priemonėmis kraigioti vertikalias ir horizontalias linijas.

4. *Žingsnis*

Klausymas. Klausytis aplinkinių pokalbių, sekamų, pasakojamų, skaitomų, deklamuojamų kūrinėlių literatūrine kalba, tarmiškai. Bandyti suprasti ir reaguoti į tai, ką jam sako, aiškina suaugusysis ar vaikas. Stengtis suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus.

Kalbėjimas. Kalbėti su savimi, kalbėti kitam, klausinėti, užkalbinti, prašyti, pašaukti. Pradėti laikytis elementarių kalbinio etiketo normų. Pasakoti apie tai, ką jaučia ir jautė, veikia ir veikė, ką mato ir matė, girdi ir girdėjo, ką sužinojo, suprato. Vartoti elementarius terminus, girdėtus naujus žodžius. Kalboje vartoti paprastos konstrukcijos gramatiškai taisyklingus sakinius. Taisyklingai tarti daugumą gimtosios kalbos žodžių garsų. Padedant atpažinti žodyje kelis atskirus garsus. Žaisti su garsais ir žodžiais, kurti naujus žodžius. Deklamuoti trumpus eilėraščius, atkartoti trumpas pasakas ar apsakymus, pridėdant savo žodžių, pasakojimą palydint gestais ir mimika.

Skaitymas. Domėtis skaitymu. Vaizduoti, kad skaito knygą, kuri jam buvo skaityta. Skaityti knygelių paveikslėlius, įvardyti įvairių objektų ir veikėjų bruožus, veiksmus. Atkreipti dėmesį į raides, simbolius (grafinius vaizdus) aplinkoje, pradėti jais manipuluoti įvairioje

veikloje.

Rašymas. Domėtis ne tik įvairiomis rašymo priemonėmis, bet ir galimybe rašyti (kompiuteriu ir kt.) Keizerzonėse ir piešiniuose vaizduoti realių raidžių elementus ir raides. Raidėmis ir simboliais (grafiniais vaizdais) pradėti manipuluoti įvairioje veikloje.

5. Žingsnis

Klausymas. Klausytis įvairaus turinio tekstų (grožinių, publicistinių, enciklopedinių, informacinių) apie aplinką, įvairius įvykius, reiškinius gyvai ir įrašų. Suprasti sudėtingesnio turinio tekstus. Suprasti, kad į jį kreipiamasi ar kalbama ne gimtąja kalba.

Kalbėjimas. Natūraliai kitiems kalbėti apie tai, ką žino, veikia, ko nori, tikisi. Aplinkiniams nesupratus paaiškinti, pakartoti. Žiūrėti į akis kalbant. Kalbėti, pasakoti apie tai, kas buvo nutikę, įvykę, tai sieti su žmonėmis, tautos gyvenimu, gamtos reiškiniais. Vartoti įvairią techniką, transporto priemones bei prietaisus įvardijančius žodžius. Pasakoti, kalbėtis apie matytus animacinius filmus, televizijos laidas, žaistus kompiuterinius žaidimus. Bandyti susikalbėti su kitakalbiu vaiku, pakartojant jo kalbos vieną kitą žodį. Laisvai kalbėti sudėtiniais sakiniais, žodžius į sakinius jungiant laikytis perprastų kalbos taisyklių. Vartoti daugumą kalbos dalių (daiktavardžius, veiksmažodžius, būdvardžius,rieveksmiais, prielinksnius ir kt.), keisti svetimybės į gimtosios kalbos žodžius. Išgirsti pirmą ir paskutinį garsą jo paties, tėvų, (globėjų) draugų vardažodžiuose, trumpuose žodžiuose. Sekti girdėtas ir savo sukurtas pasakas, kurti įvairias istorijas, eilėraštkus, inscenizuoti. Deklamuoti skaitomų pasakų eiliuotus intarpus.

Skaitymas. Domėtis abėcėlės raidėmis. Pastebėti žodžius, prasidedančius ta pačia raide. Suprasti, kad kai kurios raidės turi savo pavadinimą ir specifinę grafinę raišką. Suprasti aplinkoje matomų kai kurių spausdintų žodžių prasmę. Sugalvoti pavadinimus paveikslėliams, knygelėms. Įvardyti specifinius skaitomo teksto veikėjų bruožus.

Rašymas. Domėtis ir suprasti skirtingų spaudinių funkcijas (kalendorius, valgiaraštis, reklama, bukletas ir pan.). Kopijuoti raides, paprastus žodžius. „Iliustruoti“ pasakas, pasakojimus, istorijas, filmukus, iliustracijose parašyti nukopijuotas raides, žodžius. Kurti ir gaminti rankų darbo knygeles su elementariais nukopijuotais sakiniais, žodžiais, raidėmis. Braižyti ir aiškinti planus, schemas, grafikus. Bandyti rašyti raides, pradėti savo vardo raidėmis (kompiuteryje rašyti savo trumpus žodelius).

6. Žingsnis

Klausymas. Klausytis draugų ir savo kalbos įrašų, įvairių stilių tekstų, mįslių, erzinimų, pajuokavimų bendrine kalba ir tarme. Suprasti knygelės, pasakojimo, pokalbio turinį, įvykių eigą. Suprasti pajuokavimus, dviprasmybes, frazeologizmus, perkeltinę žodžių prasmę. Suprasti artimiausioje aplinkoje vartojamus kitos kalbos žodžius, atpažinti svetimybės.

Kalbėjimas. Kalbėti natūraliai, atsižvelgiant į bendravimo situaciją, išsakyti savo patirtį, norus, svajones, svarstymus, kalbėti apie problemų sprendimą, vartoti mandagumo bei vaizdingus žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.), technologinius terminus (mikrofonas, pelė, klaviatūra ir kt.). Bandyti susikalbėti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju. Garsiai svarstyti savo planuojamos veiklos eigą, pranešti apie tai draugui, grupei draugų, visai grupei. Klausinėti apie tai, kas išgirsta, matyta, sugalvota, pajausta. Pasakoti, kalbėti apie aplinką, gamtos reiškinius, techniką, įvardinti įvairias detales, savybes, būsenas. Vartoti naujai išgirstus sudėtingesnės sandaros žodžius. Kalbėti taisyklingais sudėtingais sakiniais, vartoti pagrindines kalbos dalis. Išgirsti žodžius, kurie panašiai skamba, bet turi skirtingą reikšmę. Išgirsti pirmą, paskutinį ir žodžio viduryje esančius garsus. Skirti gimtosios kalbos žodžius nuo išgirstų kitos kalbos žodžių. Komentuoti meno kūrinius, atpasakoti pasakas, padavimus, apsakymus, matytus ir girdėtus per įvairias skaitmenines laikmenas (TV, DVD, CD). Kurti ir pasakoti įvairius tekstus, mįsles, humoristines istorijas, deklamuoti savo sukurtus kūrinius, žaisti prasmingais ir beprasmingais žodžiais, bandyti juokauti, kalbėti „ateivių“, „užsienio“ kalbomis. Keisti balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonacijas ir kt.

Skaitymas. Domėtis knygomis, įvairiais rašytiniais tekstais, suprasti nesudėtingą jų siužetą, klausinėti. Pradėti suprasti ryšį tarp knygos teksto, iliustracijų ir asmeninės patirties. Žinoti keliolika abėcėlės raidžių. Suprasti, kad garsas siejamas su raide, o raidės sudaro žodį. Pradėti skirti žodžius sudarančius garsus, skiemenis. Pažinti parašytą žodį, kaip atskirų raidžių junginį. Galėti perskaityti užrašus, kuriuos mato gatvėse, pavyzdžiui, parduotuvių, kirpyklų, kavinių pavadinimus. **Rašymas.** Spausdintomis raidėmis rašyti savo vardą, kopijuoti aplinkoje matomus žodžius. Piešiniuose užrašyti atskirų objektų pavadinimus. Įvairiais simboliais bandyti perteikti informaciją.

Priemonės komunikavimo kompetencijai ugdyti: knygos vaikams (knygelės, žurnalai, vaikiškos enciklopedijos, albumai, žemėlapiai ir kt.); žaislinės knygelės (su iškirptais langeliais, perspektyviniu vaizdu, turinčios vaizdo ir garso efektų), receptų, telefonų knygos vaikų žaidimams;

raidynai, plakatai; popierius (kortelės, juostelės, lapeliai); skirtukai, žymekliai knygoms; žodžių kortelių rinkiniai; stalo žaidimai su raidėmis, užrašais skirti kalbai ugdyti; kūrybiniai, didaktiniai, stalo žaidimai, loto; kubeliai, automobiliai ir kt. žaislai su užrašais; pasakų, muzikos įrašai (kompaktiniai diskai, garso kasetės) ir kt.; siužetiniai žaislai - mašinėlės, lėlės, vėžimėliai, žaisliniai baldai, indai, minkšti žaislai, gyvūnai, pastatai ir įvairių žmonių figūrėlės; kompiuteris, kompiuterinės programos (pvz., programos, padedančios vaikui atpažinti raides, skaičius, bandyti rašyti ir kt.); konstruktoriai, lavinamosios kūrybinės dekoracijos; kitos, komunikavimo kompetencijos ugdymui reikalingos priemonės.

4.4. PAŽINIMO KOMPETENCIJA

<p style="text-align: center;">SIEKTINA KOMPETENCIJA (VERTYBINĖS NUOSTATOS, GEBĖJIMAI, ŽINIOS IR PATIRTIS)</p>	<p style="text-align: center;">1,5 – (5) 6 METŲ VAIKŲ VEIKLOS GAIRĖS</p>
<p><u>Aplinkos pažinimas</u></p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius; ☐ apibūdina save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus; ☐ domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis. <p><u>Skaičiavimas ir matavimai</u></p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> Nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ skaičiuoja daiktus, palygina daiktų grupes pagal kiekį, naudoja skaitmenis, apibūdina daikto vietą eilėje, sudaro sekas. ☐ grupuoja daiktus pagal 	<p style="text-align: center;">PROJEKTAS/IDĖJA „AŠ SMALSUS“</p> <p style="text-align: center;"><i>1. Žingsnis</i></p> <p>Atpažinti artimus žmones, žaislus, daiktus. Domėtis aplinka, sutelkti dėmesį į arti esančius veidus, daiktus. Reaguoti į skirtingus vaizdus, garsus. Domėtis rododomomis kitokios formos, dydžio, spalvos daiktus, siekti paimti daiktus, tyrinėti juos. Kartoti matytus veiksmus su daiktais.</p> <p style="text-align: center;"><i>2. Žingsnis</i></p> <p>Stebėti ir orientuotis artimiausioje aplinkoje, atpažinti ją. Pažinti ir pavadinti kai kuriuos gyvūnus, žmones, daiktus, jų atvaizdus. Naudoti kai kuriuos daiktus pagal paskirtį (šaukštas, šukos, nosinaitė). Suprasti, ką reiškia vienas, dar vienas, daug. Žaisdamas stengiasi rasti reikiamos formos, dydžio ar spalvos daiktą. Suprasti vis daugiau žodžių, kuriais nusakoma daikto forma, judėjimas erdvėje. Atpažinti anksčiau matytą daiktą nuotraukoje ar piešinyje.</p> <p style="text-align: center;"><i>3. Žingsnis</i></p> <p>Skirti atskirus gamtos reiškinius. Atpažinti ir pavadinti vis daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, vaisių, daržovių, gyvūnų.</p>

<p>spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradeda suvokti laiko tėkmę ir trukmę.</p>	<p>Orientuotis savo grupės, darželio, namų aplinkoje. Dalyvauti prižiūrint augalus ar gyvūnus. Skirti žodžius: mažai - daug, vienas - du. Paprašius duoti po vieną daiktą. Išrikiuoti daiktus į vieną eilę, mažėjančia tvarka aukštyn. Tapatinti daiktus pagal formą, dydį, spalvą. Suprasti ir pradėti vartoti daiktams lyginti skirtus žodžius: didelis - mažas, ilgas - trumpas, sunkus - lengvas, storas - plonas, vienodas - skirtingas.</p> <p style="text-align: center;"><i>4. Žingsnis</i></p> <p>Pažinti gyvenamosios vietovės objektus (namai, parduotuvės, automobiliai ir kt.). Pasakyti miestą, gatvę kurioje gyvena, namo numerį, savo pavardę. Pastebėti ir nusakyti aiškiai pastebimus augalų ir gyvūnų požymius. Atpažinti gamtoje ir paveikslėliuose dažniausiai sutinkamus gyvūnus, augalus, pasako jų pavadinimus. Skirti daugiau gamtos reiškinių (rūkas, pūga, šlapdriba). Pasakyti metų laikų pavadinimus ir jiems būdingus požymius. Skaičiuoti daiktus, palyginti dvi daiktų grupes pagal kiekį. Padalinti daiktus į grupes po lygiai. Pradėti vartoti kelintinius skaičius. Atpažinti ir atrinkti apskritimo, keturkampio, kvadrato, trikampio formos daiktus. Statant, konstruojant, komponuojant, grupuojant pradėti atsižvelgti į daikto formą, dydį, spalvą. Apibūdinti dydžių skirtumus vartojant žodžius: didesnis-mažesnis, ilgesnis-trumpesnis, storesnis-plonesnis, aukštesnis-žemesnis. Skirti savo kūno puses: priekis, nugara, kairė, dešinė. Nurodydamas kryptį naudojant žodžius: pirmyn-atgal, kairėn-dešinėn, aukštyn-žemyn.</p> <p style="text-align: center;"><i>5. Žingsnis</i></p> <p>Papasakoti apie savo miestą ar gyvenvietę, įvardyti kelis žinomus gimtojo miestelio objektus. Apibūdinti savo šeimą, papasakoti apie šeimos tradicijas. Savarankiškai nueiti į darželio salę, į logopedo kabinetą. Atrasti skaitmeninių technologijų panaudojimo galimybes, mokytis jais naudotis. Atpažinti naminių ir laukinių gyvūnų skirtumus, jų gyvenimo būdą. Skirti daržoves, vaisius, uogas, nusakyti, kaip juos naudoti maistui. Domėtis dangaus kūnais, gamtos reiškiniais. Pastebėti, kaip sudaryta daiktų seka. Pratešdamas pasikartojančių daiktų ar elementų seką, nebūtinai laikytis tos pačios jos sudarytos logikos.</p>
---	--

	<p>Skirti kelintinius skaitvardžius. Atsakyti į klausimus: Kiek iš viso? Kiek daugiau? Kiek mažiau?</p> <p>Grupuoti, komponuoti daiktus, atsižvelgiant į jų spalvą, formą, dydį. Rasti mažai besiskiriančius daiktus.</p> <p>Palyginti daiktų dydžius. Suprasti, ką reiškia sudėlioti nuo mažiausio iki didžiausio ir atvirkščiai.</p> <p>Suprasti, kaip skaitomos knygos: iš kairės į dešinę ir iš viršaus į apačią.</p> <p>Skirti ir žodžiais išreikšti erdvinius daikto santykius su savimi: priešais, už, šalia ir pan.</p> <p>Skirti sąvokas šiandien, vakar, rytoj. Pradėti suvokti praeitį, dabartį, ateitį.</p> <p style="text-align: center;"><i>6. Žingsnis</i></p> <p>Pasakyti savo šalies ir sostinės pavadinimą, tėvų (globėjų) profesijas.</p> <p>Skirti ir pavadinti suaugusiųjų profesijas, darbus ir buitį palengvinančią techniką.</p> <p>Domėtis, kokie daiktai buvo naudojami seniau, kaip jie pasikeitė.</p> <p>Pasakoti apie tradicines šventes.</p> <p>Samprotauti kur gyvena ir kuo minta naminiai ir laukiniai gyvūnai. Jų naudą žmonėms, augalų naudojimą maistui.</p> <p>Pradėti suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius.</p> <p>Rodyti pagarbą gyvajai ir negyvajai aplinkai ir besiformuojančią atsakomybę už jos išsaugojimą.</p> <p>Mokytis rūšiuoti atliekas.</p> <p>Atpažinti, atkurti, pratęsti, sukurti skirtingų garsų, dydžių, formų, spalvų sekas.</p> <p>Skirti plokštumos ir erdvės figūras: skritulį ir rutulį, kvadratą ir kubą. Klasifikuoti daiktus pagal dydį, formą arba spalvą.</p> <p>Matuodamas atstumą, ilgį, tūrį, masę, naudoti vienu ar keliais sąlyginiais matais (savo pėda, sprindžiu, trečiu daiktu).</p> <p>Atrasti, kad į skirtingos formos daiktus galima sutalpinti tą patį skystų ir birių medžiagų kiekį (vandens, smėlio ir kt.).</p>
--	---

Priemonės pažinimo kompetencijai ugdyti: vandenį geriantis popierius, medžiaga; vaškas, parafinas, žvakės; rašomoji, magnetinė lentos; lentynėlės, spintelės, dėžės, krepšiai žaislams, medžiagoms ir priemonėms; informaciniai leidiniai (knygos, plakatai, enciklopedijos, stalo žaidimai ir kt.); kortelių rinkiniai (skaičių, formų, dydžių, spalvų, priešingybių, priežasties-pasekmės ir kt.); šviesos stalas ir jam reikalingos priemonės (smėlis, „mėnulio smėlis“, akmenukai, gamtinė medžiaga); eksperimentavimui, tyrinėjimui, bandymams atlikti skirta įranga: įvairūs indai, mėgintuvėliai, piltuvėliai, vamzdeliai, pipetės, kempinės, svarstyklės, sieteliai, žibintuvėliai, balionai; laikrodžiai, smėlio laikrodukai, magnetai, mikroskopai, stetoskopai, termometrai, kompasai, priemonės

herbariumui gaminti, didinamieji stiklai, žiūronai ir kt.; įvairios ilgio matavimo priemonės, svirtinės svarstyklės, skaičiavimo pagaliukai; erdvinės ir plokštuminės geometrinės figūros; galvosūkių, labirintai; gamtos garsų įrašai, filmuota medžiaga; foto aparatas, foto kamera; darbo įrankiai – vaikiški grėbliai, kastuvėliai, kibirėliai, puodeliai, vazonai gėlėms, gėlių žemė, laistytuvai gėlėms, augalų daigynėliai ir kt. Lietuvos Respublikos vėliava (maža), žemėlapis, gaublys, Lietuvos Respublikos herbas, gimtojo miesto herbas; kitos, pažinimo kompetencijos ugdymui reikalingos priemonės.

4.5. MENINĖ KOMPETENCIJA

<p style="text-align: center;">SIEKTINA KOMPETENCIJA (VERTYBINĖS NUOSTATOS, GEBĖJIMAI, ŽINIOS IR PATIRTIS)</p>	<p style="text-align: center;">1,5 – (5) 6 METŲ VAIKŲ VEIKLOS GAIRĖS</p>
<p><u>Estetinis suvokimas</u></p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> Domisi, gėrįsi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ jaučia, suvokia ir apibūdina elementarius muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus; ☐ grožisi meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba; ☐ žavisi aplinkos grožiu, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais, pastebėjimais, vertinimais. <p><u>Meninė raiška</u></p> <p><i>Vertybinių nuostata:</i> Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje. 	<p style="text-align: center;">PROJEKTAS/IDĖJA „AŠ KURIANTIS“</p> <p style="text-align: center;"><i>1. Žingsnis</i></p> <p>Domėtis ir garsiai rodyti pasitenkinimą, matant ryškius daiktus, girdint ritmiškus garsus, matant šokio judesius. Reaguoti į muzikos garsus, melodijas, balso intonacijas, judesius, mimiką, suklusti, sutelkti žvilgsnį, nutilti, nustoti arba pradėti judėti, krykštauti, žaisti balso intonacijomis garsais.</p> <p>Reikšti emocijas, norus įvairiomis balso intonacijomis, veido mimika, lingavimu, plojimu, mojuoti žaislu.</p> <p>Piešti storu pieštuku, teptuku, kreidele.</p> <p style="text-align: center;"><i>2. Žingsnis</i></p> <p>Skirtingai reaguoti į naujus daiktus, vaizdus, garsus, judesius. Intuityviai mėgdžioti tai, kas jam patinka.</p> <p>Įdėmiai klausytis muzikos ir aplinkos garsų, mėgdžioti suaugusiųjų balso intonacijas, muzikos garsus, dviejų - trijų garsų melodijas ar daineles.</p> <p>Tyrinėti dailės medžiagas, priemones ir atrasti skirtingus veikimo su jomis būdus (braukti pirštais, varvinti dažus, maigyti tešlą).</p> <p style="text-align: center;"><i>3. Žingsnis</i></p> <p>Atpažinti kai kuriuos muzikos kūrinius, matytus šokius, vaidinimo veikėjus, dailės kūrinius.</p> <p>Emocingai reaguoti girdint garsus, intonacijas, žodžių sąskambį, žiūrinėjant savo ir kitų piešinėlius.</p> <p>Trumpai įvertinti (įsivertinti) - patiko, nepatiko.</p> <p>Bendraujant pradėti naudoti vaizdinius, pvz. Nupiešti brūkšni</p>

	<p>ir sakyti „Čia aš“.</p> <p>Susidomėjus klausytis dainų, instrumentinių kūrinėlių, emociškai juos suvokti.</p> <p>Vienas ir kartu su kitais dainuoti dviejų - keturių garsų daineles, palydint jas judesiais.</p> <p>Žaisti muzikinius žaidimus, eiti ratelius, jų tekstą imituoti rankų, kūno judesiais. Judėti pagal muziką.</p> <p>Kurti, dainuoti savitus žodžius.</p> <p>Mėgdžioti žaidinimų, gyvūnų, augalų judesius.</p> <p>Šokti spontaniškai kuriant dviejų-trijų natūralių judesių seką.</p> <p style="text-align: center;"><i>4. Žingsnis</i></p> <p>Džiaugtis menine veikla, dainuoti, šokti, vaidinti, pasipuošti.</p> <p>Dalintis išpūdžiais apie girdėtą dainele, eilėraščių, pasaką, gamtos ir aplinkos daiktus bei reiškinius.</p> <p>Klausytis gamtos garsų, trumpų vokalinių ir instrumentinių kūrinėlių, juos komentuoti, improvizuoti.</p> <p>Žaisti vaizduojamuosius žaidimus, šokti trijų - keturių natūralių judesių (bėga, sukasi, ritasi ir kt.) šokius.</p> <p>Šokti spontaniškai kuriant trijų-keturių natūralių judesių seką.</p> <p>Žaisti muzikinius ratelius.</p> <p>Patirtį išreikšti naudojant įvairias linijas, jų derinius, dėmes, geometrines ir laisvas formas, spalvas. Kurti spontaniškai.</p> <p>Kūrybos procesą palydėti pasakojimu, komentavimu, gestikuliacija, mimika.</p> <p>Eksperimentuoti dailės medžiagomis ir priemonėmis.</p> <p>Mėgautis muzikavimu šokiu, vaidyba, dailės veikla.</p> <p>Pasakyti, kaip jautėsi ir ką patyrė dainuojant, šokant, vaidinant, piešiant.</p> <p>Dalintis išpūdžiais po koncertų, spektaklių, parodų, renginių.</p> <p>Pasakyti savo nuomonę apie muzikos kūrinėlį, dainele, šokį, vaidinimą, dailės darbelį, aplinką, drabužį.</p> <p style="text-align: center;"><i>5. Žingsnis</i></p> <p>Šokti, vaidinti, deklamuoti, dainuoti, groti, piešti, konstruoti.</p> <p>Emociškai klausytis įvairaus stiliaus muzikos kūrinėlių.</p> <p>Tyrinėti girdimos muzikos, triukšmo, tylos panašumus ir skirtumus.</p> <p>Pasakyti kūrinio nuotaiką, tempą, dinamiką, skirti kai kuriuos instrumentus.</p> <p>Šokti sudėtingesnius ratelius (tiltelių, grandinėlių), paprastųjų ir bėgamųjų žingsnių šokius.</p> <p>Šokti improvizuojant.</p> <p>Kuriant lėlių, dramos vaidinimus pagal girdėtą pasaką ar pasiūlytą situaciją, improvizuoti trumpas žodines veikėjų frazes, veiksmus.</p> <p>Kurti pagal išankstinį sumanymą, nuosekliai bandyti jį įgyvendinti. Kurti bendrus dailės darbus.</p>
--	---

	<p>Pasirinkti dailės priemonės ir technikas. Eksperimentuoti mišriomis dailės technikomis.</p> <p style="text-align: center;"><i>6. Žingsnis</i></p> <p>Klausytis įvairių stilių kūrinių. Tyrinėti girdimos muzikos, triukšmo tylos panašumus skirtumus. Improvizuoti savo ir kitų kurtas dainas, ritmus, šokių judesius. Eksperimentuoti tapybos, grafikos, mišriomis dailės priemonėmis ir medžiagomis.</p>
--	---

Priemonės meninei kompetencijai ugdyti: medžiagos tapymui, piešimui (guašas, akvarelė, kreidelės, pastelė, balta ir spalvota kreida, pilki ir spalvoti pieštukai, teptukai); medžiagos kūrybiniam darbams: molis, plastilinas, modelinas, kanceliariniai peiliukai, pagaliukai ir kt.), lipdymo tešla, įvairaus formato, dydžio, spalvos popierius, kartonas, gipsas, plastikas, klijai (PVA, sausi, universalūs, skirti akmenukams, karoliukams klijuoti) ir kt.; štapavimo, antspaudavimo priemonės, formelės; priemonės darbo vietai uždengti, apranga darbui su dažais; širmelė ir kita įranga teatrui; apranga ir vaidybos atributika vaikams (šilko skraistės, medvilnė, vilnos audiniai, lino skraistės, skrybėlės, bižuterija, karūnos, karoliai, segės, dirželiai ir kt.); pirštukų lėlės, lėlės marionetės, lėlės be ryškios veido išraiškos, neišbaigti žaislai, lėlės ant lazdelių ir kt.; muzikos ir techninės ugdymo priemonės: muzikinis centras, vaizdo grotuvas, diktofonas; muzikos instrumentai (molinukai, akmenukai, lazdelės, barškučiai, trikampiai, varpeliai, tambūrinai, žvangučiai, skudučiai, būgneliai, marakasai, metalofonai, ritminiai mušamieji instrumentai ir kt.); būtiniausi įrašai (populiari, klasikinė, liaudies, vaikų ir kt. muzika); muzikos ženklų rinkiniai (penklinių, natų, pauzių ženklai); molbertai, lentos, muzikinės dėžutės, muzikiniai žaislai.

4.6. MOKĖJIMO MOKYTIS KOMPETENCIJA

SIEKTINA KOMPETENCIJA (VERTYBINĖS NUOSTATOS, GEBĖJIMAI, ŽINIOS IR PATIRTIS)	1,5 – (5) 6 METŲ VAIKŲ VEIKLOS GAIRĖS
<p><u>Mokėjimas mokytis</u></p> <p><i>Vertybinių nuostatų:</i> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ko išmoko.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <p>☐ mokosi žaisdami, stebėdami kitus vaikus ir suaugusiuosius; ☐ įvaldo kai kurias mokymosi</p>	<p style="text-align: center;">PROJEKTAS/IDĖJA „AŠ SĖKMINGAI BESIUGDANTIS“</p> <p style="text-align: center;"><i>1. Žingsnis</i></p> <p>Mokosi: Judėti (šliaužti, ropoti, eiti) sudominusių žaislų link. Išreikšti norus žodeliais „Taip“ ir „Ne“, reaguoti mimika, judesiais, garsais. Pamatyti, išgirsti, paliesti, paragauti žaislus ir kitus daiktus. Kartoti nepasisekusį veiksmažodį iki pasieks laukiamą rezultatą.</p>

<p>strategijas, kurdami, klausinėdami, ieškodami informacijos;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ mokosi spręsti problemas, susitariant, išbandant; ☐ pradeda suprasti mokymosi procesą. <p><u>Kūrybiškumas</u></p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ savitai reiškia savo sumanymus įvairioje veikloje; ☐ ieško nežinomos informacijos; ☐ siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina. <p><u>Tyrinėjimas</u></p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką; ☐ įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą ir bandymą); mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. <p><u>Iniciatyvumas ir atkaklumas</u></p> <p><i>Vertybinė nuostata:</i> Domisi tuo, kas nauja, palankiai nusiteikęs naujoms veikloms.</p> <p><i>Esminiai gebėjimai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ savo iniciatyva pagal savo pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia, ją plėtoja, po tam tikro laiko tarpo veiklą pratęsia; ☐ kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, 	<p>Pastebėti naujus daiktus, žmones, aplinkos pasikeitimus ir į juos reaguoti. Mėgdžioti, siekdamas išgauti tą patį rezultatą. Tyrinėti žaislus ir daiktus visais pojūčiais.</p> <p style="text-align: center;">2. <u>Žingsnis</u></p> <p>Pasirinkti daiktus, žaislus žaidimus. Įtraukti į žaidimą suaugusįjį, su kuriuo jaučiasi saugus. Reikšti savo nepasitenkinimą, negalėdamas įveikti kliūtis. Išbandyti naujus žaislus ar daiktus, rodyti kitiems, ką pavyko padaryti. Žaisti slėpynių. Klausti, siekdamas sužinoti apie jį dominančius dalykus.</p> <p style="text-align: center;">3. <u>Žingsnis</u></p> <p>Žaidžiant pasirinkti vieną iš kelių daiktų ar žaislų. Laisvai judėti erdvėje, sugalvoti, kaip pasiekti norimus daiktus (palypėti, pasistatyti kaladėlių). Reikšti savo norus. Atsargiai elgtis su nepažįstamaisiais. Paprašyti suaugusiojo pagalbos. Įsivaizduoti gyvūnus, augalus, daiktus, apie kuriuos jam pasakojama, skaitoma. Atlikti įsivaizduojamus simbolinius veiksmus. Džiaugtis tuo ką išmoko, atrado ir tai išreikšti.</p> <p style="text-align: center;">4. <u>Žingsnis</u></p> <p>Įsitraukti į suaugusiojo pasiūlytą veiklą jam, vaikui, grupei ar visai grupei. Įveikti kliūtis, pasirinkdamas kitą veikimo būdą. Atsirinkti žaidimui ar kitai veiklai reikalingus daiktus ir medžiagas ir pagrįsti savo pasirinkimą. Išbandyti daiktus ar medžiagas (ar skęsta, plaukia, rieda, sukasi ratu, tinka vienas prie kito ir pan.). Išsakyti, ką nori išmokti, sužinoti, patirti. Siūlyti žaidimų ir veiklos idėjas, įvertinti padarinius. Pasakyti, ką veikė, išmoko, pamatė.</p> <p style="text-align: center;">5. <u>Žingsnis</u></p> <p>Pasirinkti ir kryptingai plėtoti pasirinktą veiklą (vienas, su draugais).</p>
---	---

kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.

Problemu sprendimas

Vertybini nuostata:

Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniniams sunkumams bei iššūkiams įveikti.

Esminiai gebėjimai:

- atpažįsta ką nors veikiant kilusius sunkumus bei iššūkius, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo;
- suvokia savo ir kitų ketinimus;
- ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas; pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

Suvokti ryšį tarp to, kaip daiktas padarytas ir jo paskirties (pvz. mašinos ratai apvalūs, nes ji važiuoja).

Domėtis medžiagų, iš kurių sudaryti daiktai, savybėmis.

Atsargiai elgtis su daiktais ir paaiškinti, kodėl taip reikia elgtis.

Išskirti akivaizdžius daiktų, medžiagų, gyvūnų, augalų savybes ir bruožus.

Klausti, aiškindamasis jam naujus, nežinomus dalykus.

Išradingai panaudoti įvairias medžiagas ir priemones.

Džiaugtis savo veiklos procesu ir idėjomis.

Aptarti padarytus darbus, planuoti, ką darys toliau.

Naudotis kompiuteriu, žaisti lavinamuosius kompiuterinius žaidimus.

6. Žingsnis

Plėtoti ir pratęsti žaidimą, kitą veiklą po pietų miego, kitą dieną, po kelių dienų.

Išsakyti, ką nori sužinoti, išmokti.

Tyrinėti, eksperimentuoti, atlikti bandymus.

Aiškintis, iš kokių medžiagų padaryti daiktai, kur jie naudojami.

Siūlyti tyrinėjimų idėjas („minčių lietus“).

Domėtis, kaip žmogus gyvena kitose šalyse, kaip gyvena senovėje.

Tyrinėti, naudojantis specialiomis priemonėmis (lupa, mikroskopu).

Kūrybiškai pristatyti savo tyrinėjimų rezultatus ir kitus darbus.

Lyginti daiktus, medžiagas, gyvūnus, augalus ir, atsižvelgdamas į savybes, juos tikslingai klasifikuoti.

Atpažinti sunkumus ir problemas, su kuriomis susiduria.

Mokytis iš klaidų.

Kelti probleminius klausimus, diskutuoti, išsakyti savo

	nuomonę, fantazuoti. Išsakyti, ką norėtų sužinoti, išmokti. Surasti reikalingą informaciją kompiuteryje, internete, enciklopedijoje, žinyne. Išsakyti, ką išmoko, ką nori išmokti, paaiškinti, kaip mokysis toliau.
--	---

Priemonės mokėjimo mokytis kompetencijai ugdyti: kompiuteriai, planšetės, enciklopedijos, knygos, interaktyvios grindys, interaktyvūs pažintiniai stendai, kilimėliai, medžiagos. STEAM veiklos.

V. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JU VERTINIMAS

Pasiekimų vertinimo tikslas – nustatyti realius vaiko gebėjimus ir patirtį bei numatyti tolesnio jo ugdymo gaires, siekiant ugdymo(si) pažangos.

Vertiname, kad:

- *pažintume* vaiką (vaiko individualybę, ugdymosi ypatumus, ugdymosi stilių, poreikius, interesus, pomėgius, galias, charakterio ypatumus, kultūrinius skirtumus);
- *atskleistume* vaiko pastangas ir pažangą bei skatintume jo ugdymąsi;
- *apmąstytume* įgyvendintus programos tikslus ir uždavinius;
- *planuotume* tolesnio ugdymo perspektyvas individualiai kiekvienam vaikui ir vaikų grupei; apibendrinus sukauptą vertinimo informaciją koreguotume ugdymo planus;
- *ugdytume* vaiko supratimą apie tai, kaip jam sekasi ugdytis.

Vertinimo modelis. Vaikų pasiekimai vertinami pagal 18 ugdymo sričių, vadovaujantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“.

Vertinimo sistemiškumas. Vaikų pasiekimai vertinami 2 kartus metuose. Pirmą kartą vertinimas atliekamas spalio mėnesį. Įvertinama vaikų turima patirtis ir gebėjimai, numatomi ugdymo prioritetai, kryptys, būdai. Antrą kartą – gegužės mėnesį. Atlikta vertinimo rezultatų analizė parodo vaiko pasiekimų pažangą, ugdymo metodų ir formų veiksmingumą, apibendrinami įvykę pokyčiai.

Vertinimo fiksavimas ir dokumentavimas. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimai fiksuojami elektroniniame dienyne „Mūsų Darželis“. Mokslo metų pabaigoje sudaroma bendra grupės vaikų pasiekimų ir pažangos įvertinimo suvestinė. Visa pasiekimų vertinimo medžiaga kaupiama „Vaiko pasiekimų aplanke“, kurį sudaro:

- Ugdymo pasiekimų diagrama pagal pasiekimų žingsnius;
- Vaiko meninės raiškos darbai (dailės darbeliai, žodinė kūryba, užrašytos vaiko mintys);

- Vaiko veiklos stebėjimo užrašai (įvairios užduotėlės, pratybų knygelės, vaiko mintys, nuomonė);
- Specialistų ir tėvų atsiliepimai apie vaiko ugdymo(si) pasiekimų rezultatus ir kita aktuali informacija.

Informavimas apie vaiko pasiekimus ir pažangą. Apie vaiko ugdymo(si) pasiekimus tėvai (globėjai) supažindinami individualiai, pokalbių metu (du kartus metuose) pasirašo, kad susipažino.

Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo medžiaga laikoma grupėje. Ji yra konfidenciali. Vaikui pereinant į priešmokyklinę grupę, informacija perduodama šios grupės mokytojams, kurie tęsia vertinimą, vadovaudamiesi priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa. Vaiko pasiekimams fiksuoti sudaromos lentelės: Žr. Priedas Nr. 1; Priedas Nr.2.

VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymo Nr. V - 1009 redakcija).
 2. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
 3. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2015.
 4. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota. Valstybės žinios.1995, Nr. 60-1501.
 5. Kauno rajono Karmėlavos lopšelio-darželio „Žilvitis“ ikimokyklinio ugdymo(si) programa „Po Žilvičio šakele“, 2010.
 6. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. (2006) Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras.
 7. Stebėjimas ir refleksija vaikystėje. Szarkowicz D. – Thomson Social Science Press, 2011.
-

PRIEDAI

Priedas Nr.1.

VAIKO PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

(Data)

VAIKO VARDAS IR PAVARDĖ.....AMŽIUS.....

MOKYTOJOS IR SPECIALISTAI.....GRUPĖ.....

Kompetencija	Ugdymo sritis	RUDUO						PAVASARIS					
		Vaiko žingsniai						Vaiko žingsniai					
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Socialinė	Savivoka ir savigarba												
	Emocijų suvokimas ir raiška												
	Savireguliacija ir savikontrolė												
	Santykiai su suaugusiais												
	Santykiai su bendraamžiais												
Pažinimo	Aplinkos pažinimas												
	Skaičiavimai ir matavimai												
Komunikavimo	Rašytinė kalba												
	Sakytinė kalba												
Sveikatos saugojimo	Fizinis aktyvumas												
	Kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai												
Meninė	Estetinis suvokimas												
	Meninė raiška												
Sritis integruotos į visas kompetencijas	Tyrinėjimas												
	Problemų sprendimas												
	Iniciatyvumas ir atkaklumas												
	Mokėjimas mokytis												
	Kūrybiškumas												

PASIEKIMAI IR PAŽANGA	
RUDUO	PAVASARIS
METŲ REFLEKSIJA	
